

AMBRUS Andrea

PhD-hallgató

**Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar,
Földtudományok Doktori Iskola, Geopolitikai Program,
Pécs**

PhD student

**University of Pécs, Faculty of Natural Sciences,
Doctoral School of Earth Sciences, Geopolitical Program,
Pécs, Hungary**

e-mail: ambrusa@gamma.ttk.pte.hu

**AZ EURÓPAI UNIÓBA IRÁNYULÓ BEVÁNDORLÁS –
BIZTONSÁGI KIHÍVÁSOK ÉS VÁLASZOK**

**IMMIGRATION INTO THE EUROPEAN UNION –
SECURITY CHALLENGES AND ANSWERS**

ABSTRACT

The aim of this study is to give a detailed overview about the immigration into the European Union between 2015 and 2019. The paper also outlines some of the risks of immigration and the recent developments of the Schengen Information System and the European Border and Coast Guard Agency (Frontex). The first part of the paper describes the immigration that the European Union has dealt with between 2015 and 2019, underlining the refugee flow in 2015-2016. This part includes statistics on the number of asylum applications and illegal border-crossings. The data is provided by the European Commission (Eurostat) and the European Border and Coast Guard Agency. The second part of the paper gives an overview of the European Agenda on Migration, examines the four pillars to manage migration better, including reducing the incentives for irregular migration, border management, common asylum policy and a new policy on legal migration. The third part describes the developments of the Schengen

Information System and the European Border and Coast Guard Agency such as new technologies and strengthening border management, expansion of databases, joint operation outside the European Union and return operations. These developments will be essential for a better immigration management and they will make the defense of the European Union more effective, transparent and coordinated in the future.

Kulcsszavak: Migráció, Európai Unió, biztonság, Schengeni Információs Rendszer, Frontex

Keywords: Immigration, European Union, security, Schengen Information System, Frontex

1. Bevezetés

Az Európai Unióba irányuló bevándorlás meghatározó mivolta indokoltá teszi annak a vizsgálatát, hogy milyen előrehaladás történik uniós szinten annak érdekében, hogy egy, a 2015-ös migrációs válsághoz hasonló menekülthullámot megfelelően tudjon kezelni. Ennek a vizsgálatához figyelembe kell venni, hogy stratégiai szinten milyen előrehaladás történt, illetve azt, hogy az illegális bevándorlás kezelését hivatott rendszerek és szervezetek milyen fejlesztéseket hajtanak végre ennek érdekében. Jelen tanulmány áttekinti a 2015 és 2019 közötti menedékkérelmekre vonatkozó adatokat, az illegális határátlépések számát, a 2015-ben készült Európai Migrációs Stratégia főbb pontjait, valamint a Schengeni Információs Rendszer és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség fejlesztéseit.

1. Migráció ez Európai Unióban 2015 óta

Az Európai Unióban mind politikai mind társadalmi szinten meghatározó kérdéskör a migráció, ami a köznapi hazai diskurzusban valójában a bevándorlást jelenti. A 2015-ös migrációs hullám okozta válsághelyzet során a menedékkérők oly nagy számban érkeztek az Európai Unió külső határaihoz, amelyre sem ezen határokkal rendelkező országok, sem az Európai Unió egésze nem volt felkészülve. A külső schengeni határokkal rendelkező országok megtapasztalhatták saját korlátaikat, ezt időszakot tekintve elmondható, hogy a külső határok védelme közel sem volt elégséges.

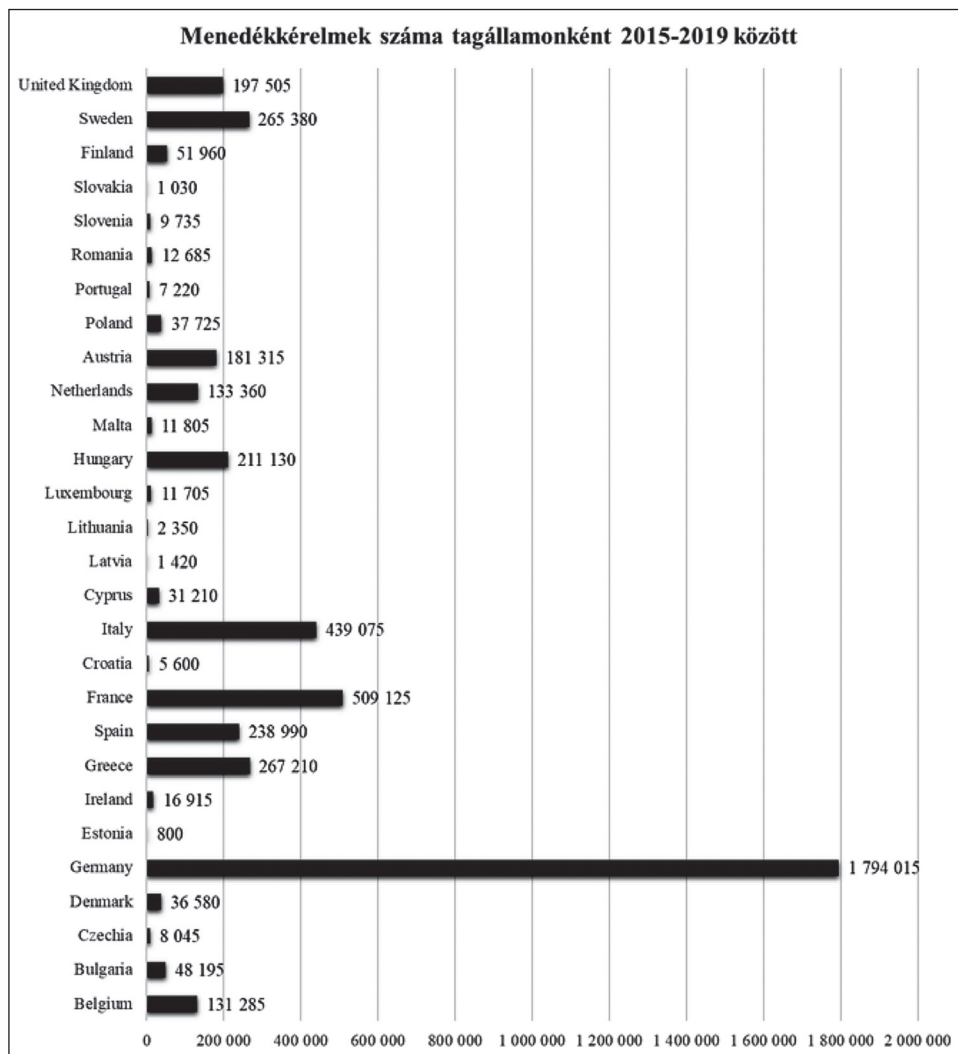
Táblázat 1: Az Európai Unió tagállamaiban beadott menedékkérelmek 2015 és 2019 között
Table 1: Asylum applications in the European Union between 2015 and 2019

Tagállam/Év	2015	2016	2017	2018	2019
EU 28	1 322 845	1 260 910	711 435	647 165	721 070
Belgium	44 665	18 280	18 350	22 530	27 460
Bulgaria	20 395	19 420	3 695	2 530	2 155
Czechia	1 515	1 485	1 445	1 690	1 910
Denmark	20 940	6 170	3 210	3 565	2 695
Germany	476 510	745 150	222 560	184 180	165 615
Estonia	230	185	195	95	95
Ireland	3 270	2 250	2 940	3 665	4 790
Greece	13 210	51 105	58 645	66 970	77 280
Spain	14 780	15 760	36 605	54 050	117 795
France	76 165	84 265	99 330	120 425	128 940
Croatia	205	2 215	975	805	1 400
Italy	83 535	122 960	128 855	59 955	43 770
Cyprus	2 265	2 940	4 600	7 760	13 645
Latvia	335	350	355	185	195
Lithuania	320	435	540	405	650
Luxembourg	2 505	2 155	2 440	2 340	2 265
Hungary	177 130	29 435	3 390	675	500
Malta	1 850	1 920	1 830	2 120	4 085
Netherlands	44 975	20 945	18 210	24 030	25 200
Austria	88 160	42 245	24 715	13 710	12 485
Poland	12 185	12 300	5 045	4 125	4 070
Portugal	900	1 465	1 755	1 285	1 815
Romania	1 255	1 885	4 820	2 145	2 580
Slovenia	275	1 305	1 470	2 870	3 815
Slovakia	325	145	165	170	225
Finland	32 345	5 605	4 995	4 500	4 515
Sweden	162 455	28 790	26 325	21 560	26 250
United Kingdom	40 150	39 735	33 970	38 825	44 825

Forrás: Az Európai Bizottság, Eurostat adatai alapján saját szerkesztés.

Ábra 1: A beadott menedékkérelmek száma az Európai Unió tagállamaiban 2015 és 2019 között

Figure 1: Asylum applications in the Member States of the European Union between 2015 and 2019

Forrás: Az Európai Bizottság, Eurostat adatai alapján saját szerkesztés.

A 2015-ben kezdődött menekülthullám legfőbb okának nyilvánvalóan a szíriai polgárháború tekinthető. Ennek – és még számos tényezőnek, amelyre jelen tanulmány keretében nincs mód kitérni – köszönhetően az Európai Unióba irányuló migráció 2015-ben és 2016-ban oly mértékűt öltött, amelyet a kontinens a II. világháború vége óta nem tapasztalt. Ebben

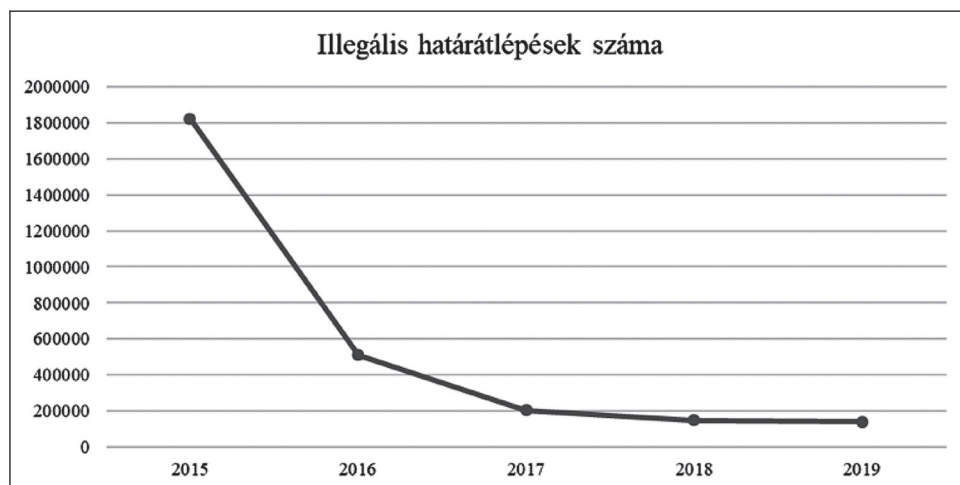
a két évben a menedékkérelmek száma meghaladta a két és fél milliót. Ez a szám 2016 után jelentősen lecsökkent nagyságrendileg stabil: 2017-ben kicsit több mint 700 ezer menedékkérelmet nyújtottak be, 2018-ban 647 ezret, 2019-ben pedig 721 ezret.^{1,2}

Az 1. táblázatban összefoglalva látszik, hogy 2015 és 2019 között az Európai Unió tagállamaiban milyen számban adtak be menedékkérelmeket. A tagállamok közt rendkívül aránytalan a menedékkérelmek eloszlása és egyes országokat tekintve a vizsgált négy év alatt jelentős változások mentek végbe.³ Bár minden évben Németországban adták be a legtöbb kérelmet, arányaiban jelentős növekedés mutatkozik Görögország, Spanyolország és Franciaország esetében. Jelentős csökkenés mutatkozik Ausztria, Hollandia, Finnország és Svédország vonatkozásában, de sehol nem volt olyan drasztikus a beadott menedékkérelmek számának csökkenése, mint Magyarországon.

Az egyes tagállamokra vetítve a 2015 és 2019 közötti időszak menedékkérelmeinek számát – és annak aránytalan eloszlását – az 1. ábra mutatja be. A menekültek számának csökkenésével az illegális határátlépések száma is csökkent. Míg 2015-ben több mint 1.800.000 illegális határátlépést regisztrált a Frontex, 2019-re ez a szám a 150 ezret sem éri el.⁴ Az illegális határátlépések számát és csökkenésének mértékét a 2. ábra mutatja be.

Ábra 2: Illegális határátlépések az Európai Unió területén 2015 és 2019 között

Figure 2: Illegal border-crossing to the European Union between 2015 and 2019

Forrás: A Frontex adatai alapján saját szerkesztés.

2. Az Európai Migrációs Stratégia

A 2015-ben elfogadott Európai Migrációs Stratégiát komplex szemléletmód jellemzi, a migrációkezelés javítása érdekében négy pillért határozott meg az Európai Bizottság.⁵ A stratégia **első szintje**: az illegális migráció kiváltó okainak csökkentése. Fontos a partnerség a származási és tranzitországokkal, *bilaterális és regionális együttműködések* is részét képezik a stratégiának.⁶ A 2014–2020-as időszakban a külső együttműködési támogatás 96,8 milliárd EUR költségvetési előirányzattal rendelkezik. Azon túl, hogy az Európai Unió nemzetközi donorként fejlesztési támogatást nyújt, a humanitárius segítségnyújtás is része a kiváltó okok kezelésének. Az *embercsempészek és emberkereskedők elleni küzdelem* során az együttműködés a harmadik országokkal kiemelt fontosságú, mivel nem csak az embercsempészek, hanem az őket támogató bűnszövetkezetek felszámolása a fő cél. A *visszatérések* végrehajtása (harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszaküldése)⁷, illetőleg a végrehajtási arány növelése szintén fontos része a stratégiának, mivel az illegális migráció vonatkozásában a visszatérési rendszer közel sem elég hatékony ahhoz, hogy a kiutasításokat megfelelően végre lehessen hajtani. A visszatérés egyik feltétele, hogy a harmadik országok – nemzetközi kötelezettségüknek eleget téve – visszafogadják az Európai Unióban illegálisan tartózkodó állampolgáraikat. Ezt az Unió kapacitásfejlesztéssel és visszailleszkedési intézkedések támogatásával ösztönzi.

A stratégia **második szintje** a *határigazgatás fejlesztése*, a külső határok védelme és az életmentés. Egyrésztől a határigazgatást hatékonyabbá kell tenni, ehhez információs rendszerek fejlesztése és új technológiák bevezetésén át vezet az út.^{8,9} A stratégia **harmadik szintje** a *közös menekültügyi politika*, amely a közös európai menekültügyi rendszer koherens végrehajtásáról és a dublini rendszer felülvizsgálatát tűzte ki célul. A **negyedik pillér** többek közt a jogszerű migrációval kapcsolatos *új szakpolitika* kidolgozását, a migránsok *integrációját* elősegítő intézkedéseket, kékkártya-rendszer korszerűsítését taglalja.

A migráció, mint biztonsági kihívás hosszú távon része marad az Európai Unió politikai színterének, a hosszú távú vízió e kérdéskör kapcsán elengedhetetlen, folyamatos innováció és kapacitásfejlesztés szükséges. A fent említett célok elérése érdekében több területen is fejlesztések indultak, jelen tanulmány a Schengeni Információs Rendszer és a Frontex előrehaladását mutatja be.

3. Schengeni Információs Rendszer – a második generáció

A Schengeni Információs Rendszer egy központosított, nagyméretű információs adatbázis, amelynek második generációja (SIS II) 2013. április 9. óta üzemel, jelenleg 30 SIS tagállam használja a rendszert. Fő célja, hogy biztosítsa a külső határvédelmet és az országok közti együttműködést. A schengeni államok adatszolgáltatásából jött létre, az adatbázis megerősítésével az unió gyorsabban és hatékonyabban léphet fel a szabálytalan határátkelésekkel szemben, illetve ez az adatbázis a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni harcot is aktívan szolgálja. 2018-ban három új rendeletet fogadott el az Európai Bizottság és Tanács a Schengeni Információs Rendszer létrehozásáról, működéséről és használatáról. Ezek a rendeletek több területen is kiterjesztik a SIS hatályát és funkcióit. A figyelmeztető jelzések új kategóriáit állítják fel és a meglévő kategóriák lehetőségeit is bővítik és a rendszer jelzéseikhez való hozzáférés is szélesebb körű lett, mind nemzeti mind európai szinten. Az új rendelkezések végrehajtása három szakaszra oszlik: az első szakaszban (2019 végéig) EUROPOL és az Európai Határ-és Partvédelmi Ügynökség kirendelt tagjainak hozzáférést biztosítanak a SIS-ben szereplő figyelmeztető jelzések valamennyi kategóriájához. A második szakaszban (2020 végéig) minden tagállamnak képesnek kellene lennie az automatikus ujjnyomat-azonosító rendszer (AFIS) alkalmazására, hogy a rendszerben ujjlenyomatok alapú lekérdezéseket is tudjanak kezelni. A harmadik szakaszban (2021 végéig) a három új SIS rendelet valamennyi rendelkezését teljeskörűen kell tudniuk a tagállamoknak alkalmazni. A Schengeni Információs Rendszer egyik előremutató és hasznos újítása a biometrikus képességek (ujjnyom- és tenyérynym-azonosítás, arcazonosítás és DNS-profil) fejlesztése.¹⁰

A migráció és menekültügy kapcsán különösen fontos egyrészt, hogy a SIS rendszerben korábban figyelmeztető jelzés csak körözött valamint eltűnt személyekre és azokra a harmadik országbeli állampolgárokra volt beállítható, akik nem voltak jogosultak belépni a schengeni övezetbe. A fejlesztések következtében figyelmeztető jelzést már hozzá tudnak rendelni harmadik országbeli, hazájukba visszatérő állampolgárokhoz, valamint ismeretlen körözött személyekhez is, akik súlyos bűncselekmények vagy terrorcselekmények gyanúsítottjai.¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1860 rendelete értelmében a rendszer automatikus értesítést küld a figyelmeztető jelzést kiadó tagállamoknak azokról a kiutasításra vonatkozó figyelmeztető jelzésekről, amelyek tekintetében lejárt az önkéntes távozásra előírt határidő.¹²

Másrészt fontos újítás, hogy a biometrikus képességek fejlesztésével az azonosítások lehetősége is nagyban növekszik. A korábbi azonosítási formák (dokumentumok, arckép) visszaélésre adtak lehetőséget, azonban az ujj- és tenyérlenyomatok, valamint a DNS használatával ez kiküszöbölhető. A DNS alapú azonosítás kiemelten hasznos az eltűnt személyek keresésénél valamint az életüket veszített, egyéb úton már nem azonosítható menekültek esetében. Görögországban például a folyamatosan bővített, 2019 júniusára már 750 DNS profilt tartalmazó adatbázis segítségével azonosítottak 170 embert.¹³ Az új rendeletek alapján az Európai Határ- és Parti Őrség, a visszaküldési feladatokban részt vevő csapatok, a migrációkezelést támogató csapatok, valamint az EUROPOL is teljeskörűen hozzáfér az adatbázishoz.¹⁴

4. Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség

A 2015-ös Európai Migrációs Stratégia szerint „*A Frontex most csupán a visszatérési küldetéseket koordinálhatja, de saját maga nem kezdeményezhet ilyeneket. A folyamatban lévő és idén lezárandó értékelés alapján a Bizottság javaslatot fog tenni a Frontex jogalapjának módosítására, hogy erősítse annak a visszatérésben játszott szerepét.*”¹⁵ Az Európai Unió 2019 novemberében a migrációval és a határigazgatásra vonatkozó átfogó megközelítés fontos részeként új rendeletet fogadott el az Európai Határ- és Parti Őrségről.¹⁶ A Frontex felhatalmazása szélesebb körű lett, az Európai Migrációs Stratégia célkitűzéseinek megfelelően. A határellenőrzésre, visszatérési műveletekre és a harmadik országokkal folytatott együttműködésekre vonatkozó tagállami tevékenységeket is támogatja. Ez az új rendelet az európai határőrizeti rendszert (EUROSUR) is az Európai Határ- és Parti Őrség keretei közé helyezi.¹⁷

A Frontex nagyobb személyi állománnyal és több műszaki eszközzel fog rendelkezni. Új járóautókat kezdtek használni 2019-ben, a jövőben repülővel és távirányítású légi járművekkel tervezik bővíteni az eszközparkjukat. E mellett új technológiákat is alkalmaznak, *mesterséges intelligenciát és pilóta nélküli repülőgépeket*, valamint 2019 októberében a Lisszaboni reptéren tesztelték a *biometrikus azonosítást* is. Görögországban megkezdtek a *Zeppelin léghajó formájú drón* határmegfigyelési célú tesztelését. Egy *készenléti alakulat* áll majd a Frontex rendelkezésére a külső határok koherens igazgatása és a válságokra való reagálás érdekében. Ezt az alakulatot fokozatosan állítják fel, 2027-re egy (legfeljebb) 10 000 fős műveleti személyzetből fog állni. Ezenkívül 2024 végéig része lesz egy *gyorsreagá-*

lású állomány is. A Frontex technikai és műveleti segítséget fog nyújtani a tagállamoknak a visszaküldési műveletek során. Az ügynökség valamely tagállam kérésére vagy saját kezdeményezésre, de minden esetben az adott tagállammal egyetértésben nyújt majd támogatást. Ez a támogatás a visszaküldés valamennyi területére kiterjed majd: a visszaküldést előkészítő tevékenységektől a visszaküldést majd a megérkezést követően végzett tevékenységekig. Charterjáratok szervezésében és az EU visszatérésekre vonatkozó kapacitásbővítésében is szerepet vállal különböző információs rendszerek integrálásával. Ez várhatóan *európai szintű koordinációt és átláthatóságot* fog biztosítani. A legfrissebb adatok szerint 2019-ben összesen 15.500 harmadik országbeli állampolgár visszatérését támogatták.

Az ügynökség szélesebb hatáskörének köszönhetően már *nem csak a szomszédos országokkal kerülhet sor közös műveletekre*, így várhatóan erősödni fog az együttműködés a harmadik országokkal. Albániában indult el az első, Unión kívüli művelet, amely az ország határellenőrzésének támogatására irányul. Ez az illegális migráció, a határokon átívelő bűnözés és a terrorfenyegetettség miatt is fontosnak bizonyul. A Frontex határőrei nem csupán lopott járművek, fegyverek és kábítószeresek felderítését támogatták, hanem a *dokumentumok ellenőrzését és a bevándorlók nemzetiségének megállapítását* is. Ezen kívül a Frontex is információt gyűjt és oszt meg a nemzeti hatóságokkal és az Európával is, 2019-ben öt alkalommal koordinált *közös nemzetközi műveleteket*. Ezek kulcsszerepet játszanak a csempészhálózatok felszámolásában: tavaly mintegy 200 feltételezett *embercsempészt azonosítottak*. A tengeri és légi megfigyelés is állandó része lett az Ügynökség tevékenységének. Repülők és drónok segítségével információt gyűjtenek a határokon. A megfigyelő rendszereik *valós idejű megfigyelést* tesznek lehetővé. Közel 600 légi megfigyelés történt 2019-ben, sok esetben vettek észre hajókat a tengeren, ezzel mintegy 4500 ember életét mentették meg. A repülők nem csak a tengereket, hanem a szárazföldi külső határokat is megfigyelik pl. Magyarország, Lengyelország, Szlovákia és Horvátország esetében.

5. Összegzés

A 2015-ös migrációs válság kezelése összességében, európai szinten közel sem volt megfelelő, voltak időszakok, amikor a külső határok ellenőrzésére a tagállamoknak nem volt elégséges kapacitása. A nemzetközi migráció a következő évtizedekben is jelen lesz a kontinens életében, így az erre való felkészülés egy későbbi potenciális válság elkerülése érdekében az Európai

Unió elemi érdeke. A közös uniós rendszerek fejlesztése és egy meghatározó, komplex stratégia megvalósítása egy folyamatos, soha el nem hanyagolható kihívása lesz mind a tagállamoknak, mind az Unió egészének. A migráció megfelelő kezelése érdekében hosszú távú stratégiára és elkötelezett, folyamatos fejlesztésekre van szükség. A Schengeni Információs Rendszer és a Frontex fentebb leírt fejlesztései is ebbe az irányba mutatnak. Az új technológiák használata, mint a drónok vagy a biometrikus képességek, az ellenőrzési funkciók bővülését teszik lehetővé, amely a jövőben hatékonyabbá, átláthatóbbá és koordináltabbá teszi az Európai Unió védelmét.

JEGYZETEK / NOTES

1. Az adatok elérhetőek az Európai Bizottság Eurostat oldalán: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00189/default/table?lang=en>
2. Jelen tanulmány az Eurostat adatait veszi alapul.
3. A menedékkérelmek pozitív elbírálása után a menekültstátusszal rendelkezők eloszlása a tagállamok közt tovább növeli az aránytalanságot.
4. Frontex (2020): Detections of illegal border-crossings. Elérhető: <https://data.europa.eu/euodp/hu/data/dataset/detections-of-illegal-border-crossings>
5. Európai Bizottság (2015): Európai Migrációs Stratégia. Elérhető: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_hu.pdf
6. A stratégia alapján a legfontosabbak: a rabati folyamat, a kartúmi folyamat, a budapesti folyamat, az EU-Afrika migrációs és mobilitási párbeszéd.
7. A visszatérési irányelv (2008/115/EK irányelv) alkalmazása az Egyesült Királyság és Írország kivételével minden tagállamra nézve alkalmazandó, ebben a Visszatérési Kézikönyv segíti a tagállamokat.
8. A menedékkérelmek adminisztrációját kezelő Eurodac, a vízumkérelmeket kezelő Vízuminformációs Rendszer és a Schengeni Információs Rendszer hatékonyabbá tételét és jobb kihasználását nevesítette a stratégia.
9. A stratégia része az intelligens határellenőrzés rendszerének kialakítása, így az (EU) 2017/2226 rendelet értelmében a schengeni térség külső határellenőrzésének hatékonyságát egy határregisztrációs rendszer (ESS) létrehozásával növelik.
10. Európai Bizottság (2020): A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az (EU) 2018/1861 rendelet 66. cikkének (4) bekezdése és az (EU) 2018/1862 rendelet 79. cikkének (4) bekezdése szerint a Schengeni Információs Rendszer (SIS) új jogalapjainak teljes körű alkalmazására vonat-

- kozó előkészületek aktuális állásáról. Elérhető: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2020/HU/COM-2020-72-F1-HU-MAIN-PART-1.PDF>
11. Európai Parlament (2018): Hogyan változik a Schengeni Információs Rendszer? Elérhető: <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/security/20181011STO15882/hogyan-valtozik-a-schengeni-informacios-rendszer>
 12. Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2018): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1860 rendelete. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1860&from=EN>
 13. M'charek, A., & Casartelli, S. (2019). Identifying dead migrants: forensic care work and relational citizenship. *Citizenship Studies*, 23(7), p. 143.
 14. Publications Office of the EU (2019): Erősebb Schengeni Információs Rendszer. Elérhető: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/56884fba-c412-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-hu>
 15. Európai Bizottság (2015).
 16. Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2019): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1896&from=EN>
 17. Az Európai Unió Tanácsa (2019): Európai Határ- és Parti Őrség: a Tanács módosított rendeletet fogadott el. Elérhető: <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2019/11/08/european-border-and-coast-guard-council-adopts-revised-regulation/>
 18. Frontex (2019): 2019 in brief. Elérhető: https://frontex.europa.eu/assets/Publications/General/frontex_inbrief_website_002.pdf

FELHASZNÁLT IRODALOM / REFERENCES

- Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2017): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/2226 rendelete a tagállamok külső határait átlépő harmadik országbeli állampolgárok belépésére és kilépésére, valamint beléptetésének megtagadására vonatkozó adatok rögzítésére szolgáló határregisztrációs rendszer (EES) létrehozásáról és az EES-hez való bűnüldözési célú hozzáférés feltételeinek meghatározásáról, valamint a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény, a 767/2008/EK rendelet és az 1077/2011/EU rendelet módosításáról. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R2226&from=hu>
- Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2018): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1860 rendelete. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1860&from=EN>

- Az Európai Unió Hivatalos Lapja (2019): Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1896&from=EN>
- Európai Bizottság (2015): Európai Migrációs Stratégia. Elérhető: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_hu.pdf
- Európai Bizottság (2020): A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az (EU) 2018/1861 rendelet 66. cikkének (4) bekezdése és az (EU) 2018/1862 rendelet 79. cikkének (4) bekezdése szerint a Schengeni Információs Rendszer (SIS) új jogalapjainak teljes körű alkalmazására vonatkozó előkészületek aktuális állásáról. Elérhető: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2020/HU/COM-2020-72-F1-HU-MAIN-PART-1.PDF>
- Európai Parlament (2018): Hogyan változik a Schengeni Információs Rendszer? Elérhető: <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/security/20181011STO15882/hogyan-valtozik-a-schengeni-informacios-rendszer>
- Európai Unió Tanácsa (2019): Európai Határ- és Parti Őrség: a Tanács módosított rendeletet fogadott el. Elérhető: <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2019/11/08/european-border-and-coast-guard-council-adopts-revised-regulation/>
- Frontex (2020): Detections of illegal border-crossings. Elérhető: <https://data.europa.eu/euodp/hu/data/dataset/detections-of-illegal-border-crossings>
- Frontex (2019): 2019 in brief. Elérhető: https://frontex.europa.eu/assets/Publications/General/frontex_inbrief_website_002.pdf
- M'charek, A., & Casartelli, S. (2019). Identifying dead migrants: forensic care work and relational citizenship. *Citizenship Studies*, 23(7), 738-757.
- Magyar Tudományos Akadémia Migrációs Munkacsoportja (2015): Az Európába irányuló és 2015-től felgyorsult migráció tényezői, irányai és kilátásai. Elérhető: https://mta.hu/data/cikkek/106/1060/cikk-106072/_europabairanyulo.pdf
- Publications Office of the EU (2019): Erősebb Schengeni Információs Rendszer. Elérhető: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/56884f-ba-c412-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-hu>
- Tálas Péter (2019): Migráció mint biztonságpolitikai probléma. *Magyar Tudomány* 180/1, pp. 67–78. Elérhető: https://mersz.hu/mod/object.php?objazonosito=matud_fl6528_i1